



**FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET**

Cím: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

Telefon: 441-6501

---

Ügyszám: 242/2009/Pan.

## **A Független Rendészeti Panasztestület**

**236/2009. (VIII. 5.) számú**

### **állásfoglalása**

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **budapesti lakos** panaszos<sup>1</sup> 2009. április 17-én előterjesztett **panaszát** a 2009. augusztus 5-én – dr. Juhász Imre elnökhelyettes távollétében – tartott zárt ülésén hozott döntése alapján

### **á t t e s z i**

az intézkedést foganatosító szerv – a Budapesti Rendőr-főkapitányság – vezetőjéhez.

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben alapjogot sértő intézkedésre nem kerül sor, mivel az alapjog korlátozása jogszerűen történt.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

### **Indokolás**

#### **I.**

A panaszos 2009. április 17-én terjesztette elő kézzel írott panaszbeadványát a Testületnél.

A panaszos előadta, hogy 2009. április 14-én délután öt óra körül a Budapest V. kerület, Kozma Ferenc utcán sétált az Alkotmány utca irányában, majd az

---

<sup>1</sup> Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszosok személyes adatait töröltük.

Alkotmány utcában a Kossuth tér közelében felállított színpad közelébe ért, és a színpad mellett állt.

A panaszbeadványban foglaltak szerint „minden előzetes felszólítás nélkül” a panaszost „közvetlen közléről” könnygázzal fújta le egy védőruhába öltözött rendőr, és jobboldalát gumibottal megütötte.

A panaszos a „nagy mennyiségű” könnygáztól percekre elvesztette a látását, és asztmás rohamot kapott. Civilek segítettek a panaszosnak a helyszínt elhagyni, majd hívták a mentőt, amely két másik sérülttel együtt először a Markó utcai OMSZ épületbe, majd a Péterfy Sándor utcába vitték, ahol a Toxikológiai Ambulancián látták el, kimosták a szemét, illetve részére ambuláns kezelőlapot állítottak ki.

A panaszos megjegyezte, hogy jogsértést nem követett el, a könnygáz és a rendőrbot alkalmazására okot nem adott, az eljárás alapvető jogait sértette, ezért kérte a Testület vizsgálatát.

Kérte továbbá a „térfigyelő kamerák” felvételeinek „lefoglalását”, mellyel a sérelmére „elkövetett bűncselekmény bizonyítható”.

## II.

A Testület megkereséssel fordult a Rendőrséghez, illetve bekérte a panaszos ellátásával kapcsolatban kiállított ambuláns lapot. A Testület rendelkezésére álló iratokból az alábbiak állapíthatóak meg.

1) A panaszost 2009. április 14-én ellátó orvos által 19 óra 20 perces felvételi dátummal kiállított kezelőlap tanúsága szerint a panaszost könnygáz okozta sérülésekkel szállították az ambulanciára. Az arc, a nyak és a mellkas elülső részének – könnygáz okozta – I. fokú égését észlelték, ezért a panaszos felvételét és kezelését ajánlották, amit a panaszos nem fogadott el, és a vizsgálatot követően az osztályról távozott.

2) A rendőrség a panaszban sérelmezett rendőri fellépés kapcsán megállapította, hogy kifejezetten a panaszossal szemben nem volt olyan intézkedés, amely kapcsán jelentés vagy feljelentés készült volna, továbbá nem szerepel azon személyek között sem, akihez mentőt kellett hívni, vagy orvosi ellátása vált szükségessé.

A könnygáz alkalmazására 2009. április 14-én 17 óra 40 perckor került sor a Budapest V. kerület, Kossuth tér és Alkotmány utca kereszteződésében, amikor a tömeg a felállított kordonokat felborította, és a „rendőrsorfalra támadt”.

A rendőrségi megállapítás szerint előzetes felszólítás nem hangzott el, mivel a késedelem veszéllyel járt volna, és a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 49. § (1) a) pontja alapján ingerlőgázt (paprikasprayt) alkalmaztak a sorfalban álló rendőrök.

A rendőrök a támadó személyeket nem tudták azonosítani, mivel a kényszerítő eszközök alkalmazását követően „a tömeg szétszéledt”. Sérülésről a rendőrséghez panasz nem érkezett.

2009. április 14-én, a panaszban említett helyszínen a 188-1/29/2009. TÜK számú biztosítási terv alapján zajlott az Október 23. Bizottság Alapítvány az Ember Jogaiért, a Magyar Rendszerváltók Országos Szövetsége, Gonda László, Fáber Károly, valamint a Nádori Szövetség által bejelentett rendezvények rendőri biztosítása. Fokozott ellenőrzés az adott helyen és időben nem volt elrendelve.

A rendezvények idején az Alkotmány utca és a Kossuth tér torkolatában kordonszolgálatot ellátó rendőröket a résztvevők megtámadták. Ez a támadás olyan intenzitású volt, amely azonnali válaszreakciót igényelt, ezért a helyszínen szolgálatot teljesítő parancsnokot Budapest rendőrfőkapitánya rendészeti helyettese utasította, hogy a támadásnak kényszerítő eszközök alkalmazásával vessen véget. A rendőri fellépést követően a tömeg hátrálni kezdett, és a Kozma Ferenc utcánál kettévált. Ezt követően az alegységek a rendőröket ért támadások arányában, önállóan alkalmaztak kényszerítő eszközöket.

A rendőrségi iratok tanúsága szerint a panaszolt helyszínre és időpontra fokozott ellenőrzés nem volt elrendelve.

3) A kényszerítő eszköz alkalmazásáról készült rendőri jelentések szerint 17 óra 39 perckor a panaszolt helyszínen demonstráló kb. 5000 fős tömegből nagyjából 200 fő a kordont rugdosni kezdte, majd felborította, és a rendőrsorfalra támadt, illetve székekkel, zászlórudakkal üvegekkel és egyéb, sérülés okozására alkalmas eszközzel dobálta a rendőröket. A helyszínen sorfalba tömörült rendőrök észlelték azt is, hogy a tömeg közül több személy megpróbált egy kordont a rendőri sorfal felé dobni.

A támadás megtörésére, illetve a további támadás elhárítására az ismeretlen, támadólag fellépő személyekkel szemben paprikasprayt alkalmaztak. Előzetes felszólítás nem hangzott el, mivel „a késedelem veszéllyel járt volna”.

Az egyik rendőri jelentés az Rtv. 58. § (1) bekezdésének i) pontja szerinti csapaterő, az 59. § (1) bekezdés szerinti tömegoszlatás, továbbá a 49. § (1) bekezdésének a) pontja szerinti – támadás elhárítására – „vegyi eszköz, rendőrbot vagy más eszköz” alkalmazását rögzítette.

A jelentés rögzítette, hogy a kordont felemelni és azt eldobni szándékozó személyek felé kb. három másodpercig paprikasprayt fújtak a rendőrök, ennek következtében a támadólag fellépő személyek elengedték a kordont, és a Bajcsy-Zsilinszky út irányába futottak.

A homogén, agresszív tömeg egyes tagjai a kereszteződésből való kiszorítás során a rendőri sorfal elé álltak, a pajzsokat rugdosták, a rendőröket dobálták, ezért a rendőrök rendőrbottal a sorfal előtt álló személyek felső végtagjai felé ütöttek. A rendőrök a kényszerítő eszköz „alkalmazásának eredményességét”, azt, hogy az ütések elértek-e bárkit a tömegből, nem tudták megállapítani az időjárási viszonyokra is tekintettel (jégeső esett, felhőszakadás volt, és a védőruhás rendőrök sisakrostélyá bepárásodott). Mivel több rendőri egység is alkalmazott az ismeretlen személyekből álló tömeggel szemben kényszerítő eszközöket, a panaszost konkrétan ért fellépést nem lehetett rekonstruálni.

A kényszerítő eszközöket a rendőrök folyamatosan alkalmazták, és ez elérte a hatását, mivel a tömeg a kereszteződéstől kellő távolságba került.

A parancsnoki vélemények és kivizsgálások szerint a kényszerítő eszköz alkalmazása jogszerű, szakszerű és arányos volt.

4) A BRFK hivatalvezetője a Testület rendelkezésére bocsátotta az eseményekről készült felvételeket tartalmazó két DVD-lemezt. A felvételek tanúsága szerint az Alkotmány utca és a Kossuth tér találkozásánál tartott rendezvény résztvevői 17 óra 36 perc körüli időben megbontották, majd teljes szélességében elmozdították az Alkotmány utcát a Kossuth tértől elválasztó kordont. Ezt követően a rendőrök és a demonstrálók néhány percig farkasszemet néztek egymással, majd 17 óra 44 perckor elhangzott az első rendőri felszólítás a terület elhagyására, amelyet kétszeri ismétlés követett. Miután a tömeg a felszólításnak nem tett eleget, a rendőrök az oszlatást 17 óra 47 perckor könnygáz-gránátok bevetésével kezdték meg. Ennek hatására a tömeg egy része a Kozma Ferenc, míg másik része a Vajkay utcába távozott. Ezt követően a rendőrség a tömeg visszaáramlását a környező utcák lezárásával, sorfalak felállításával megakadályozva, a helyszínen maradókat a Bajcsy-Zsilinszky út irányába kiszorította. A művelet során a rendőrség sorfalat állított fel a Kozma Ferenc utca Alkotmány utca felőli végén is, a rendőrség által megküldött videofelvételeken azonban az már nem látszik, hogy a Kozma Ferenc utcát elzáró alegység alkalmazott-e könnygáz-gránátot, vagy más kényszerítő eszközt.

5) A Testület által az interneten fellelt felvételek alapján azonban megállapítható, hogy az Alkotmány utcából a Kozma Ferenc utcába menekült tömeg a Kálmán Imre utca magasságában megállt, majd egy idő után visszafordulva elindult a Kozma Ferenc utcát elzáró rendőrsorfal irányába, és ekkor került sor arra, hogy a

Kozma Ferenc utcát elzáró alegység további könnygázgránátokat lőtt ki, amelynek hatására a Kozma Ferenc utcában összegyűlt tömeg végleg feloszlott.

6) A Testület a panaszolt események elbírálásakor a rendőrség által rendelkezésére bocsátott iraton és a fent ismertetett felvételeken túl figyelembe vette az alábbi, a rendőrség honlapján is hozzáférhető információkat. Az adott napra a főváros különböző pontjaira 12 rendezvényt jelentettek be, ezek közül nyolcat az V. kerületben. Az eseményekről a BRFK által készített összefoglaló az alábbi módon számol be.

2009. április 14-én 13 órakor a Budapest V. kerület, Kossuth tér és az Alkotmány utca torkolatában megkezdődött a Civil Összefogásért Fórum által bejelentett rendezvény. Nem sokkal 13 óra után, a BRFK munkatársai kordonozási feladatokat láttak el az Alkotmány utcában, amikor a tüntetők egy kis csoportja a többszöri rendőri felszólítás ellenére sem hagyta el a lezárandó területet. Öt személyt állítottak elő a rendőrök jogszerű rendőri intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértése miatt.

Később az Alkotmány utcából folyamatosan libákat dobáltak a tüntetők a kordon mögé. Az állatok elszállítása érdekében a rendőrök állatbefogókat kértek a helyszínre, akik a libákat befogták, és biztonságos helyre szállították.

„15.50: A rendőrök előállítottak egy férfit a Kossuth tér Alkotmány utca sarkáról hivatalos személy elleni erőszak bűncselekménye miatt, mivel nekitámadt egy rendőrnek, megrángatta ruházatát.

16.50: A Vértanúk terénél a demonstráló tömeg egy része megtámadta a felállított kordonokat, megkísérelték az áttörni, ezt a helyszínen lévő rendőrök könnygázspray alkalmazásával megakadályozták. Amennyiben a rendezvény során további rendbontás történik, a rendőrség kiemeli a tömegből a rendbontókat. A jelenlegi helyzetben a rendőrség nem tervez tömegoszlatást.

17.15: A Vértanúk terén a BRFK munkatársai felvették a kapcsolatot a rendezvény főszervezőjével. Tájékoztatták a főszervezőt, hogy amennyiben a demonstráció elveszti békés jellegét, és tömeges rendbontás történik, a rendőrség feloszlítja a rendezvényt.

17.30: A rendőrök további három személyt állítottak elő a Vértanúk teréről, hivatalos személy elleni erőszak bűncselekménye miatt.

A Vértanúk teréről egy nagyobb csoport elindult a Roosevelttéren át, a Lánchídon keresztül a Budapest I., Sándor palotához. A rendőrség mindaddig nem avatkozik be a vonulásba, amíg az megőrzi békés jellegét, illetve a gépjárműforgalmat nem akadályozza.

17.40: A Kossuth téren és az Alkotmány utca torkolatánál maradt tömeg megpróbálta áttörni a kordont, különféle tárgyakat dobáltak a rendőrök felé. Tekintettel arra, hogy a rendezvény elveszítette békés jellegét, a rendőrség befejezettnek tekintette azt. Az ellenséges tömeg az Alkotmány utca, illetve a kisebb utcák felé hagyta el a torkolatot. Több előállítás van jelenleg folyamatban.

18.30: A tömeg több helyen megtámadta a rendőröket, több kolléga megsérült, ellátásukról az Országos Mentőszolgálat munkatársai gondoskodnak. A rendbontók egy csoportja megtámadott egy mentőautót 18 óra 10 perc körül a Báthory utcában. Az előállítottak száma 11-re nőtt.

18.35: Egy kisebb csoport újra gyülekezni kezdett a Vértanúk terén, békésen viselkednek.”

7) A BRFK Rendészeti Szervek Bevetési Főosztály Bevetési Osztályának vezetője a 2009. április 14-én zajlott eseményekkel kapcsolatosan az alábbi tájékoztatást bocsátotta a Testület rendelkezésére.

Az említett napon az osztály állománya nyolc bevetési egységbe rendeződve, lépcsőzetes rendben teljesített szolgálatot. Arra a napra, az Alkotmány utcába, annak Kossuth tér felőli torkolatához rendezvény volt bejelentve, amelynek résztvevői a bejelentésben foglaltaktól eltérően a Kossuth tér burkolatát is jelentős területen foglalták el, ezért szükségessé vált a tömeg visszaszorítása az Alkotmány utcába. Ezt követően az Alkotmány utca torkolatát a rendőrség kordonráccsal zárta le.

Kb. 17 óra 30 perc körüli időben azonban a rendezvény elvesztette békés jellegét: a résztvevők megbontották a kordont, hogy a lezárt területre visszajussanak. Ezt észlelve a biztosítás parancsnoka intézkedett a tömeg felszólítására, amelynek elhangzása során a tömeg „igen agresszív módon megtámadta” a megbontott kordon mögött felállított rendőri egységet. Ezt követően a biztosítás parancsnoka a tömeg feloszlására adott utasítást, amelynek iránya a Bajcsy-Zsilinszky út volt.

A tömeg kiszorítása során annak egy része a Vajkay utcába húzódott, amelynek kereszteződését a rendőrség lezárta. A zárás végrehajtó egységek megerősítésében vett részt az osztályvezető alá tartozó rendőri erők egy része is.

Mivel a zárást végrehajtó csoportot a tömeg – amelynek két motorkerékpár is részét képezte – megtámadta, az egység parancsnoka utasítást adott az Alkotmány utca irányából a Szabadság tér irányába, a Kozma Ferenc utcára mérten, két lövésből álló gázcsapás végrehajtására.

8) A helyszínen szolgálatot teljesítő mobilcsoport egyik tagja 2009. május 8-án készített jelentésében előadja, hogy a csoport 17 óra 30 perc körüli időben utasítást kapott, hogy jelenjen meg az Alkotmány utca Kossuth tér felőli végénél, ott kiemeléshez szükséges pozíciót vegyen fel. Megérkezésüket követően nem sokkal megkezdődött az Alkotmány utcában tartózkodók kiszorítása a Bajcsy-Zsilinszky út irányába, amely közben a mozgósorfallal jobb szárnyát támadás érte, ezért a kiemelő csoportok oda kerültek átcsoportosításra.

A mozgósorfallal a Kozma Ferenc utcánál állt meg. A kiszorított tömeg nagyobbik része ebbe az utcába húzódott a rendőrsorfallal elöl – ezt észlelve az utca bejáratát a rendőrség lezárta.

A jelentés szerint kezdetben 30-40 méter volt a távolság a rendőrsorfallal és a tömeg között, majd ez 10-15 méterre csökkent. A tömeg különböző tárgyakkal elkezdte dobálni a sorfallal, az egyik pajzsot tartó rendőrt el is találta egy üveg, aminek következtében nem tudta tovább ellátni a feladatát. Azt az információt kapták továbbá a rendőrök, hogy a sorfallal motorokkal szeretnék áttörni, és hallani is lehetett a közelben motorkerékpárok hangját, majd a rendőrök látták, amint a tömeg bal oldalán kiválik két nagytestű motorkerékpár, és a sorfallal felé indul, a tömeg pedig követi.

A csoport parancsnoka ekkor utasítást adott a gránátvető kezelőjének a gránátcsapás megindítására. A lövéseket hamarosan leadták a Báthory utca irányába.

A gázcsapást követően, a sorfallalól mintegy három méterre a motorkerékpárok visszafordultak, és az őket követő gyalogosok is megálltak.

9) A könnygázvetőt kezelő törzsőr-mester 2009. 04. 15-én készített jelentésében eloadja, hogy 2009. április 14-én, csapaterős tevékenység keretében 2 db könnygázgránátot lőtt ki. Az első lövést 18 órakor, a másodikat 18 óra 1 perckor adta le. A gránátok alkalmazásának oka az volt, hogy a mozgósorfallal előtti tömeg „támadólag, agresszíven lépett fel a mozgósorfallal szemben”.

### III.

A panaszos elsődlegesen a vele szemben történt intézkedés indokoltságát, okszerűségét, továbbá az annak során elszenvedett sérüléseket sérelmezte.

Az Rtv. 15. §-ának (1) bekezdése kiemeli, hogy a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával (arányosság követelménye). Ugyanakkor az Rtv. 17. §-ának (1) bekezdése kimondja, hogy a Rendőrség a feladatának ellátása során a testi épséghez, a személyes szabadsághoz, a magánlakás, a magántitok és a levéltitok sérthetlenségéhez, a személyes adatokhoz, valamint a tulajdonhoz fűződő jogokat a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja.

A konkrét panasz kapcsán – a Testület álláspontja szerint – a kifogásolt rendőri intézkedések érintették a panaszos emberi méltósághoz való alapvető jogát (testi épséghez való alapvető jogát), tisztességes eljáráshoz való alapvető jogát, valamint érintik a kegyetlen, embertelen, megalázó elbánás alkotmányos tilalmát.

1) A rendőri intézkedés indokoltságával és okszerűségével összefüggésben, a vonatkozó jogszabályi háttér kapcsán a Testület hivatkozik az Rtv. 58. §-a (1) bekezdésének g) és i) pontjaira (csapaterő alkalmazása), melyek szerint: „A rendőrök csapaterőben alkalmazhatók g) a gyülekezési jogról szóló törvény hatálya alá tartozó vagy más jelentős rendezvény rendjének biztosítására; i) nagy területű helyszín biztosítására”. Ugyanezen jogszabályhely (2) bekezdése szerint: „Csapaterő alkalmazása során a Rendőrség a 17. § (1) bekezdésben írt jogokat indokolt mértékben korlátozhatja, területet személy- és járműforgalom elől elzárhat”.

A panaszolt helyszínen és időpontban egy, a gyülekezési jogról szóló törvény hatálya alá tartozó rendezvény zajlott. A Rendőrség – a Testület részére megküldött felvételek tanúsága szerint – a rendezvénynek kizárólag a Kossuth tér felé eső oldalát kordozta le, melyre egyébként a Rendőrség honlapján közzétett, az Rtv. 46. §-a szerinti területlezárás is érvényben volt. A rendezvényt a Kossuth tér felé sem elhagyni, sem onnan megközelíteni nem lehetett. Ugyanakkor megállapítható volt, hogy a rendezvény több más irányból is megközelíthető volt, illetőleg arra a résztvevők el is távozhattak. A Testület mindezek alapján úgy ítélte meg, hogy a Rtv. 58. §-ának (2) bekezdése szerinti területlezárás semmiképpen sem tekinthető indokolatlannak vagy aránytalannak.

2) A kényszerítő eszközök alkalmazásával összefüggésben a Testület az alábbiakra mutat rá.

A Testület a konkrét események kapcsán megállapította, hogy a rendőröket az Alkotmány utca és a Kossuth tér közelében tartott, bejelentett rendezvények biztosítása során, a nap folyamán több alkalommal érte támadás. A tömeg fellépése a Kossuth tér és az Alkotmány utca találkozásánál 17 óra 30 perc körüli időben olyan agresszívvá vált, amely miatt a rendőrség alappal tekintette úgy, hogy a rendezvény elveszítette békés jellegét, ezért felosztatásának van helye. 17 óra 36 perckor ugyanis a rendezvény résztvevői az Alkotmány utcát a Kossuth tértől elválasztó kordont megbontották, majd azt teljes egészében elmozdították, és a rendőri sorfal felé indultak. 17 óra 44 perctől kezdődően hangzottak el a felszólítások, amelyekben a rendőrség a rendezvény résztvevőit távozásra szólította fel. Majd 17 óra 49 perckor felhívásnak nem engedelmeskedő tömeggel szemben a rendőrök könnygáz-gránátokat alkalmaztak, amelynek következtében jelentős számú demonstráló hagyta el az Alkotmány utcát a Kozma Ferenc utca, illetve a Vajkay utca irányába.

A gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény (a továbbiakban: Gytv.) 14. §-ának (1) bekezdése értelmében: ha a gyülekezési jog gyakorlása a 2. § (3) bekezdésében foglaltakba ütközik, tehát amennyiben a gyülekezési jog gyakorlása bűncselekményt vagy bűncselekmény elkövetésére való felhívást valósít meg, vagy mások jogainak és szabadságának sérelmével jár, a rendőrség a



rendezvényt kötelező jelleggel felosztatja. A videofelvételek alapján kétséget kizáróan megállapítható, hogy a rendezvény résztvevői a rendőrökkel szembeni támadásukkal jogellenes cselekményeket valósítottak meg, tehát a rendőrségnek a Gytv. 14. § (1) bekezdése alapján kötelező volt felosztatni a rendezvényt.

3) Az Rtv. 59. §-ának (1) bekezdése szerint: ha a jogellenesen összegyűlt, illetőleg jogellenes magatartást tanúsító tömeg a szétoszlásra irányuló rendőri felszólításnak nem tesz eleget, a Rendőrség – egyéb eszközök mellett – ingerlőgázt alkalmazhat. Az ilyenkor bevethető eszközök alkalmazására a tömeget előzetesen figyelmeztetni kell, ugyanakkor a kényszerítő eszközök közös szabályait tartalmazó Rtv. 61. § (1) bekezdése kivételt enged a figyelmeztetés alól, ha azt az eset körülményei annak közlését nem teszik lehetővé.

Ezzel összhangban a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 74. §-a az alábbiak szerint rendelkezik. A felosztatásra irányuló rendőri felszólítást hangosító eszköz alkalmazásával legalább kétszer meg kell ismételni. Az utolsó felszólítás során a kényszerítő eszközök alkalmazását kilátásba kell helyezni. A felszólításban közölni kell a helyszínről való eltávozás irányát, és arra a szükséges időt biztosítani kell. A felszólítást a rendőri fellépés megkezdésével egyidejűleg kell foganatosítani, ha a csapaterőt a tömeg részéről közvetlen támadás éri.

A rendezvények rendjének biztosításával kapcsolatos rendőri feladatokról szóló 15/1990 (V. 14.) BM rendelet (a továbbiakban: BM rendelet) 15. §-ának (3) bekezdése általános kötelezettségként fogalmazza meg, hogy a rendőrség a rendezvény felosztatásakor jól hallható módon – hangosbeszélőn – figyelmeztesse a résztvevőket, hogy ha nem hagynak fel a törvénysértő magatartásukkal, illetőleg a helyszínről önként nem távoznak el, akkor a rendőrség – akár kényszerítő eszköz igénybevételevel is – szétosztatja a rendezvényt. A felszólítással egyidejűleg a rendőrség közli, hogy a résztvevők rendezvény helyszínét milyen irányban hagyják el. A rendelkezés hozzáfűzi, hogy amennyiben a figyelmeztetés nem vezet eredményre, azt kétszer meg kell ismételni.

Az eseményekről készült rendőrségi videofelvételek kétséget kizáróan bizonyítják azt az állítást, hogy a tömeg felszólítása a terület elhagyására 17 óra 44 perckor, vagyis a gránátok kilövését néhány perccel megelőzően, megfelelően – a felszólítás kétszeri megismétlésével – megtörtént, ugyanakkor nem volt arra utaló jel, hogy a résztvevők a felhívásnak eleget kívánának tenni.

A Testület megállapította, hogy mivel a tömeg által tanúsított magatartás következtében a demonstráció békés jellegét egyértelműen elvesztette, a rendőrség jogszerűen járt el akkor, amikor a tömeget a fent leírt módon a terület

elhagyására szólította fel. Eleget tett továbbá a vonatkozó rendelkezésekben foglalt követelményeknek azáltal, hogy a terület elhagyására vonatkozó felszólítást hangosbemondón keresztül, a szükséges tartalmi elemekkel, kétszer megismételve, abban kényszerítő eszköz alkalmazását kilátásba helyezve közölte.

4) Miután a tömeg a vonatkozó rendelkezéseknek megfelelően elhangzott felszólításokat követően a területet nem hagyta el, a rendőrség kényszerítő eszköz alkalmazását, könnygáz gránátok bevetését tartotta indokoltnak. Ezzel összefüggésben a Testület az alábbiakat állapította meg.

Az Rtv. 49. §-ának (2) bekezdése hatalmazza fel a rendőrt arra, hogy a szolgálatban rendszeresített gumilövedéket, illetve pirotechnikai eszközt, könnygázgránátot, elfogó hálót, ingerlőgázt, továbbá vízágyút alkalmazzon a mások vagy saját élete, testi épsége, illetőleg a vagyonbiztonság közvetlen veszélyeztetésének elhárítására, vagy ha a löfegyverhasználat feltételei (54. §) fennállnak.

A Szolgálati Szabályzat ezt – 61. §-ában – annyiban pontosítja, hogy a rendőr vegyi eszközt, elektromos sokkoló eszközt, rendőrbotot, kardlapot, illetőleg más eszközt saját elhatározásából vagy előjárója parancsára használhat; továbbá, hogy a könnygázgránát tömegosztatásra vagy zárt térben kialakult ellenállási góc felszámolására alkalmazható azzal, hogy az mindig parancsra, a helyszínen tartózkodó parancsnok által meghatározott módon akkor történhet, ha egyidejűleg gondoskodtak a rendőröknek a könnygáz hatása elleni védelméről.

A Szolgálati Szabályzat 74. §-ának (5) bekezdése értelmében továbbá tömegosztatás során a tömeggel szemben a csapaterő a következő kényszerítő eszközöket alkalmazhatja: a) passzív ellenállás esetén testi kényszersert, b) aktív ellenszegülés esetén rendőrbotot, vegyi eszközt, ingerlőgázt, elektromos sokkoló eszközt, bilincset, pórázon vezetett szolgálati kutyát szájkosárral vagy anélkül, valamint vízágyút, c) felfegyverkezett tömeg ellenszegülésének megtörésére pirotechnikai eszközt, lóháton vagy járműkötelékben végzett kényszerosztatást.

A Testület megállapítása szerint a konkrét esetben a rendőrség az aktív ellenszegülést tanúsító tömeggel szemben a Szolgálati Szabályzat 74. §-ában rögzített eszközt, ingerlőgázt alkalmazott. Mivel a tömeg ellenszegülésének megtörésére a rendőrség jogszabályban biztosított eszközt vett igénybe, eleget tett a tömegosztatás kapcsán a kényszerítő eszközök alkalmazásáról megfogalmazott követelménynek, így fellépése jogalapjának meglétéhez nem fért kétség, és a videofelvételek megtekintése alapján a Testület aránytalannak sem ítélte a választott eszközt, mivel a tömeg a kordont megbontotta, és többen fizikailag is támadólag léptek fel a sorfalban álló rendőrökkel szemben.

A fentieknek megfelelően a Testület megítélése szerint az Alkotmány utca Kossuth téri torkolatánál – többek között ingerlőgáz bevetésével – fogatosított tömegoszlatás jogszerű volt.

A Testület rendelkezésére bocsátott rendőrségi iratokból megállapítható, továbbá az interneten fellelt videofelvételeken látható, hogy az Alkotmány utcai helyszínt elhagyó tömeg a Kozma Ferenc utcában újra összegyűlve megkísérelt a rendőrsorfallal szembe indulva visszajutni az Alkotmány utcába. A Testület megítélése szerint az előzményekre, illetve arra, hogy az egyszer már ingerlőgázzal felosztatott tömeg ismételten aktív ellenállást kezdett tanúsítani, az ismételt könnygázhasználat sem tekinthető szükségtelennek vagy aránytalannak.

Mivel pedig az oszlatás a fent kifejtettek szerint jogszerű volt, és a tömegoszlatáskor a helyszínen jelen lévők egyéni felelősségét a rendőrség nem köteles vizsgálni, a Testület akkor sem állapíthat meg jogsérelmet a panaszos oldalán, ha a könnygáz hatása annak ellenére érintette a panaszost, hogy ő maga esetlegesen nem vett részt az erőszakos cselekményekben.

Mindezekre figyelemmel a Testület úgy foglalt állást, hogy az intézkedések indokoltsága és okszerűsége a panaszos által semmilyen tekintetben sem kifogásolható alappal – mivel azok jogszerűen és arányosan történtek.

#### IV.

Az Rtv. 93. §-ának (2) bekezdése szerint: „A Testület az alapvető jogot nem sértő, valamint az alapvető jogot csekély mértékben sértő intézkedéssel szemben előterjesztett panaszt az intézkedést fogatosító szerv vezetőjéhez átteszi, illetve ha az áttétel ellen a panaszos panaszában előzetesen tiltakozott, az eljárást megszünteti.”

A Testület – figyelemmel a fenti jogszabályi előírásra – a rendelkező részben foglaltak szerint döntött.

**Budapest, 2009. augusztus 5.**

**Dr. Kaltenbach Jenő**  
elnök

**Fráterné dr. Ferenczy Nóra**  
testületi tag

**Dr. Féja András**  
előadó testületi tag

**Dr. Kádár András Kristóf**  
testületi tag